

Bredbandsprogram 2020 - 2025

Detta dokument

Kommunens första bredbandsprogram antogs av kommunfullmäktige 2012. En rad förutsättningar har sedan dess förändrats radikalt och detta dokument innehåller därför både en redogörelse för nuläget och rekommendationer för hur kommunen kan agera för en fortsatt gynnsam utveckling.

Sammanfattning

Tillgång till god digital infrastruktur är minst lika viktig för Hultsfreds kommun som vägar och järnvägar. Därför måste kommunen agera för att stimulera utbyggnaden. Det är oklart om det inom de närmsta fem åren kommer att finnas ökade möjligheter att få bidragsstöd. De kommersiella aktörer som 2012 var beredda att på marknadsmässiga grunder bygga fibernät till hushåll och företag i Hultsfreds kommun har omvärderat sitt engagemang då de områden som kvarstår är betydligt dyrare att fiberförsörja och få lönsamhet på.

För Hultsfreds kommuns del är uppbyggnad av ett eget fibernät fortfarande inget realistiskt alternativ, däremot är investering i passiv infrastruktur mer aktuell. Kommunalt stöd till föreningar kommer åter bli en framgångsrik väg för landsbygdsbredband.

Under den kommande programperioden måste flera nya modeller för samverkan och stöd prövas och utvärderas.

Målet för kommunen är att uppnå samma nivåer som riket i stort enligt regeringens bredbandsstrategi.

Vad vill vi uppnå?

Alla som vistas i Hultsfreds kommun ska ha tillgång till konkurrenskraftiga digitala tjänster.

Senast 2023 bör

- 95% av våra hushåll och arbetsställen kunna beställa minst 100 Mbit/s bredband till jämförbara nationella priser.

Senast 2025 bör

- såväl täckningsgraden som kapacitetsmålet ha ökat till 98% respektive 1 Gbit/s.
- utöver fasta anslutningar bör man i Hultsfreds kommun kunna använda stabila mobila bredbandstjänster på de flesta bebodda och besökta platserna. Kommunen ska ha varit framgångsrik i sina insatser för att påverka detta.

Varför är det viktigt?

Tillgång till god digital infrastruktur är minst lika viktig för Hultsfreds kommun som annan infrastruktur i form av vägar och järnvägar. Argumenten för konkurrenskraftig infrastruktur är desamma oavsett om det handlar om asfalterade vägar eller digitala motorvägar. Alla som väljer att bo, arbeta, studera, besöka eller driva företag i vår kommun måste enkelt kunna nå resten av världen. Att ha ett stabilt bredband i hemmet ger goda förutsättningar att delta i det digitala samhällslivet via sin dator, platta eller telefon.

Våra invånare riskerar att hamna utanför och halka efter i utvecklingen om de inte får likvärdiga möjligheter att ta del av de moderna samhällstjänster och kommersiella tjänster som i snabb takt flyttar till digitala plattformar.

Marknadsintresset har markant stagnerat efter den kraftiga utbyggnaden av fiber i tätorter och småorter som genomfördes i kommunen till och med 2017. En stor andel invånare, främst på landsbygden, saknar fortfarande bredband av hög kapacitet och mobila tjänster av god kvalitet.

Därför måste utbyggnaden av digital infrastruktur i vår kommun stimuleras med alla rimliga medel som står till buds.

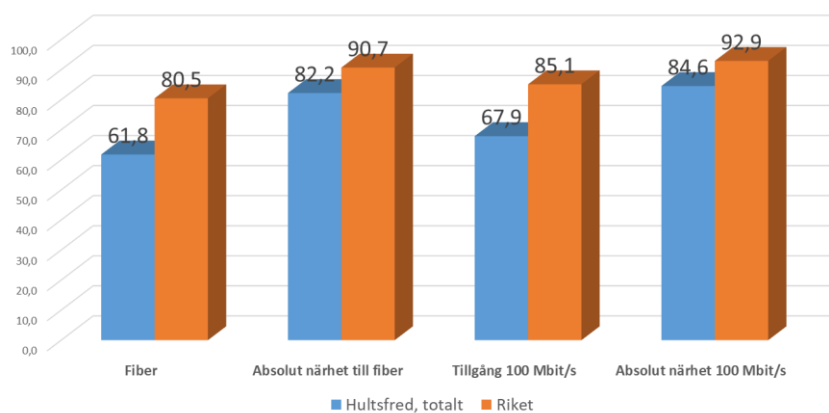
Nuläge och förväntningar 2020¹

Status bredbandsutbud (fiber, xDSL, mobilt bredband m m)

Fiber

2020 hade drygt 82 % av kommunens hushåll tillgång till eller absolut närhet till fiber. Och nästan 62 % var anslutna till fibernät.

Jämförelse med riket, procent av hushållen

¹ Se relaterat dokument Nuläge bredband 2020 för fler detaljer

I tätorter var andelen ännu högre, drygt 87 % i absolut närhet till fiber och 66 % anslutna. I kommunens tätorter har så gott som samtliga bostäder numera tillgång till fiber, antingen indragen eller vid tomtgräns. Detta **gäller inte Vena och Mörlunda tätorter** som fortfarande saknar många framdragningar till tomtgräns². Och **på landsbygden har ca 50 % av hushållen ingen möjlighet till enkel fiberanslutning**³.

Koppar (bredband via telejacket)

Nästan 100 % av hushållen har länge haft tillgång till bredband via telejacket. Under 2020 kommer övergången till det Telia kallar Framtidens nät medföra att 14 telestationer avvecklas, och ytterligare en har aviserats 2021. Totalt berörs 190 abonnenter när alla kopparbaserade tjänster släcks ner. Drygt hälften av dessa har idag bredband via telejacket (ADSL).

Trådlösa tekniker

Egna mätningar visar att det fortfarande finns många vita fläckar på täckningskartorna för mobilt bredband. PTS-statistiken är därför missvisande på många sätt.

Förväntningar

Fiber eller trådlös kommunikation?

Telia har aviserat att de har för avsikt att använda trådlösa tekniker (länk och FWA) för att kunna erbjuda en lösning på landsbygdens bredbandsbehov. Några planer för 5G-utbyggnad i kommunen är ännu inte kända⁴, men om en tillfredsställande täckning med 5G ska bli verklighet kommer fler master/sändare att krävas. Många experter anser att 5G åtminstone till en början endast löser städernas problem, inte landsbygdens. *Vår bedömning är att 5G inte är ett relevant alternativ att hoppas på, åtminstone inte för landsbygdsbor.*

Möjlighet att söka statligt eller regionalt stöd

Det finns *i nuläget mycket begränsat utrymme* att söka statligt stöd för bredbandsutbyggnad. Men det kan eventuellt öppnas nya möjligheter till finansiering både från regeringen och från Region Kalmar län. Här spelar den regionale bredbandskoordinatören en viktig roll som bevakare och samordnare av kommunernas behov.

² Omfattades inte av Telias satsning på tätorter, eftersom de redan ingick i befintliga föreningsprojekt

³ På landsbygden har många områden helt saknat lokala initiativ

⁴ [PTS](#) har ännu inte fördelat frekvenserna som lämpar sig bäst för 5G

Analys och rekommendationer

Vi ser att vi börjar nå vägs ände med såväl marknaden som statens/EU:s stöd. *De rent kommersiella incitamenten att fortsätta bygga fiber i allt dyrare områden har kraftigt försvagats*, och den lilla potten *statliga stödpengar fylls inte längre på i den omfattning som krävs*. Men när statligt stöd helt saknas eller reglerna för sådant inte längre försvårar kommunal medfinansiering öppnar det upp för kommunen att vara mer flexibel i sitt stöd till byalag/föreningar som vill etablera mindre nät.

Vi ser också i nulägeskartläggningen att *tätorterna Vena och Mörlunda inte har samma förutsättningar* när det gäller efteranslutning av fiberkunder, som övriga tätorter, där nollmeter-principen tillämpats. Det bör vara en prioriterad kommunal angelägenhet att verka för att de kommer ikapp på den fronten.

Vi konstaterar att kommunens samverkanspart *Telia byter strategi och fokuserar på trådlösa alternativ för bredband på landsbygden*. Dessa lösningar kan ge relativt höga hastigheter till konsument. Kommunen bör underlätta sådan utbyggnad i möjligaste mån, framför allt eftersom den inte kräver bidragsstöd.

Samtidigt blir många landsbygdsbor av med sin ADSL-uppkoppling vid övergång till Framtidens nät (*avveckling av koppertjänster*). Kommunen bör engagera sig för att mildra effekterna av detta teknikskifte.

Våra invånare och företag har trots relativt god tillgång till infrastrukturen *inte anslutit sig till fibernäten i den utsträckning man skulle önska ur ett samhällsperspektiv*. Kopparbredband (ADSL) och mobilt bredband via 4G är fortfarande för många tillräckligt, och man är inte villig att ta kostnaden för en mer framtidssäker anslutning av bostaden/företagslokalen. Här kan kommunen fortsatt agera genom informationsinsatser, men än så länge ligger huvudansvaret för högre anslutningsgrad hos leverantörerna.

Rekommendationer

Under vintern 2019 - 2020 genomförde konsulter från Bredbandsforum en genomlysning av läget enligt modellen Bredbandslyftet. Slutsatserna⁵ sammanfattas under de fyra perspektiven Attrahera, Samverka, Upphandla och Bygga själv. Att attrahera fler marknadsaktörer har hittills visat sig svårt men om Telia drar sig tillbaka från fortsatt fiberutbyggnad kan det öppna upp för andra. Samverkansspåret är det som är fortsatt prioriterat enligt slutsatserna, men konsulterna menar att Hultsfred kan komma att behöva upphandla och

⁵ Se relaterat dokument Konklusion av Bredbandslyftet Hultsfreds kommun – feb-2020

finansiera/samfinansiera utbyggnad. Bygga själv är det inte läge för i den här fasen, om man undantar etablering/upplåtelse av passiv infrastruktur. *Kommunen måste således agera på många olika sätt*, och det är också den strategi som förordas. Det finns inte en enskild modell som ger framgång i bredbandsarbetet, olika förutsättningar i olika projekt styr kommunens agerande.

Formerna för kommunala insatser

Huvudinriktningen för kommunal stimulans till både kommersiella aktörer och föreningar bygger på *passiv infrastruktur*, främst kanalisation för fiber.

- Etablering och upplåtelse av tomrör
- Köp av befintlig kanalisation för att därefter upplåta den till generösa villkor, men utan kommunalt driftansvar

Alternativt medfinansiering eller ägande av master. Både föreningar och marknadsaktörer kommer troligen att behöva använda trådlösa tekniker för att hålla nere kostnaderna i sina utbyggnadsprojekt. Då är det *viktigt att identifiera var och hur kommunen kan stötta, och om det ändå finns utrymme för investering i och ägande av delar av de etablerade näten*.

- Samplanera och etablera master för att förbättra trådlös täckning

En annan form av kommunal insats är att fortsätta vara en möjliggörare, inte ett hinder för utbyggnad. Till exempel genom

- upplåtelse av kommunal mark
- effektiv handläggning av grävillstånd och andra ärenden
- låg taxa för återställning efter schakt
- att informera om samförläggningssamordning och samordna sådan
- ge råd och stöd till föreningar (kartor/fastighetsregister, råd och anvisningar, upphandlingshjälp, information om regelverk och möjligheter till stöd, samordning av parallella projekt och kontaktuppgifter)

Även kommunal *beställning av anslutningar* inom ett utbyggnadsområde kan bli aktuell, s k ”stödköp”.

Särskilda projekt

I de handlingsplaner⁶ som tas fram årsvis föreslår bredbandssamordnaren vilka insatser som bör prioriteras, vilken effekt de ger samt uppskattar vad det kommer att kosta för kommunen.

Några identifierade insatsområden har redan nämnts.

- Utjämna olikheter i förutsättningar för efteranslutning av villor och företag i Vena och Mörlunda tätorter
- Informera och ge stöd till de abonnenter som inte längre har tillgång till koppartjänster (ADSL)

⁶ Se Handlingsplan bredband Hultsfreds kommun 2020

- Information om fördelarna med fiberanslutning till dem som kan men ännu inte anslutit sig

Andra är redan igång

- Dialog med marknadsaktörer som bygger kommersiellt (Flaten-Gårdveda, landsbygdsprojekt runt Virserum och Mörlunda med beviljat stöd)
- Dialog med föreningar som arbetar med mindre fibernät (Faggemåla, Hagelsrum)

2020 är också det år då Telia avvecklar den första gruppen telestationer i vår kommun. *Information, stöd i dialogen mellan berörda och Telia och insatser för att bidra till förbättrad infrastruktur för mobilt bredband står på listan över vad kommunen kan bidra med i den nya situationen.*

Organisation, dokumentation och uppföljning

Kommunens ansvar

Något reglerat kommunalt ansvar för bredbandsutbyggnad finns inte. I regeringens senaste bredbandsstrategi ”Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi”⁷ som kom i december 2016, ”är utgångspunkten en fortsatt marknadsstyrd utveckling kompletterad med offentliga insatser”. Även om det förekommer svepande formuleringar som ”det är utan tvivel så att kommunerna har nyckelroller för att målen ska kunna uppnås” så pekas inga skyldigheter för kommunen ut.

Så när kommuner engagerar sig och investerar i bredbandsutbyggnad så handlar det om ett självpåtaget ansvar, baserat på viljan att öka attraktiviteten och kunna erbjuda minst lika bra förutsättningar som andra kommuner.

Samordningsansvar (självpåtaget)

Kommunen har en resurs som kallas bredbandssamordnare, inte bredbandsansvarig. Att anlägga ett kommunalt perspektiv på kommersiell eller föreningsplanerad utbyggnad så att samhällsnytta maximeras, och att hålla sig informerad och informera om möjligheter och begränsningar ingår i samordningsansvaret.

Aktivt stödjande (självpåtaget)

Utöver samordningsansvaret vill kommunen också aktivt stödja en gynnsam utveckling av bredbandstjänster. Formerna för stödet kan variera och beskrivs under avsnittet Analys och rekommendationer och i Handlingsplanerna.

⁷ [Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi](#)

Planarbete enligt PBL (ålagt)

Se det relaterade dokumentet Organisation för bredbandsarbetet, där även roller och ansvar i planarbetet redovisas.

Dokumentation och uppföljning

Bredbandsprogrammet antas av kommunfullmäktige, medan revisioner godkänns av KS. Till programmet kopplas ett antal relaterade dokument som ofta har kortare livslängd och som kan uppdateras löpande, eller enligt särskild revisionsperiod.

Alla kommunens större insatser på området bredbandsutveckling ska dokumenteras och utvärderas både före och efter insatsen.

Relaterade dokument

Nuläge bredband Hultsfreds kommun 2020

Handlingsplan bredband Hultsfreds kommun 2020

Organisation för bredbandsarbetet

Bredbandssamordnare Hultsfreds kommun uppdragsbeskrivning

Konklusion av Bredbandslyftet Hultsfred – feb-2020